

TONEELGROEP MAASTRICHT

bestuursverslag 2018

INHOUDSOPGAVE

---

1. TER INLEIDING p.3
2. FINANCIËLE POSITIE, BEDRIJFSVOERING
EN ONDERNEMERSCHAP p.3
3. KWALITATIEVE BESCHRIJVING VAN ACTIVITEITEN IN 2018 p.6
4. REFLECTIE OP SAMENSTELLING VAN HET PUBLIEK p. 21
5. REFLECTIE OP PUBLIEKSWERKING EN EDUCATIEVE p. 24
6. ACTIVITEITENREFLECTIE OP TALENTONTWIKKELING p.27
7. SAMENWERKINGSPARTNERS p. 29
8. SAMENSTELLING BESTUUR, DIRECTIE
EN RAAD VAN TOEZICHT 2018 p.30
9. GOVERNANCE CODE CULTUUR P. 31
10. CODE CULTURELE DIVERSITEIT p. 32
11. WNT-NORM P. 33

1. TER INLEIDING

Het gewone bijzonder maken, het bijzondere gewoon

Bij de start van Servé Hermans en Michel Sluysmans in 2015 als artistiek leiders van Toneelgroep Maastricht (TgM) heeft het kleinste BIS-gezelschap van Nederland ingezet op het vergroten van het draagvlak met voorstellingen waarbij kwaliteit voorop staat. TgM moest een gezelschap worden waar Limburg trots op is, en Nederland en Vlaanderen benieuwd naar blijven. Om dat draagvlak te vergroten zijn letterlijk de deuren opengezet, wat heeft geresulteerd in een enorme rij landelijke en regionale partners met wie wordt samengewerkt en gecoproduceerd. Daarnaast wordt bij de programmering steeds nagedacht voor wie theater wordt gemaakt; de juiste voorstelling moet landen bij het juiste publiek. Dankzij deze strategie -in combinatie met een herkenbare signatuur van onze producties en investering in de marketing-afdeling- is het gezelschap erin geslaagd inkomsten en publiek meer dan te verdriedubbelen ten opzichte van 2015 zonder in te boeten aan kwaliteit. De programmering van TgM leunt steeds op twee pijlers; grote reisproducties voor Nederland en Vlaanderen aan de ene kant, en anderzijds projecten die voortkomen uit de haarvaten van stad, regio en provincie.

De signatuur en het profiel van TgM worden zorgvuldig bewaakt. Het gezelschap maakt steeds voorstellingen over mensen. TgM maakt geen politieke statements, de mens staat immer centraal. De voorstellingen worden bevolkt door personages aan wie het publiek zich kan spiegelen, in wie het zich kan herkennen, om wie het kan lachen of die het ontroeren. Daarnaast vormt live-muziek een belangrijk ingrediënt; bands op het toneel, zingende acteurs, acterende muzikanten. Voorts heeft het gezelschap de luxe te beschikken over drie huisschrijvers. (Vrijwel) alle producties worden geschreven, vertaald of bewerkt door Ilja Leonard Pfeijffer, Jibbe Willems of Frans Pollux. En tot slot poogt TgM haar voorstellingen te laten dragen door de beste acteurs die Nederland en Vlaanderen te bieden hebben.

Poëzie is volgens de schrijver K. Schippers 'het gewone bijzonder maken en het bijzondere gewoon.' Voor theater geldt hetzelfde. Kleinmenselijke verhalen kunnen op het toneel uitgroeien tot universele vertellingen. En grote wereldlijke thema's kunnen teruggebracht worden tot herkenbare menselijke proporties. Dat is wat afgelopen seizoen is gepoogd en waar een groot publiek met veel genoegen getuige van heeft mogen zijn.

2. FINANCIËLE POSITIE, BEDRIJFSVOERING EN ONDERNEMERSCHAP

Zaken die nu en in toekomst van invloed zijn op functioneren en continuïteit van de organisatie

De eerste verandering die van grote invloed op de organisatie is, heeft betrekking op het bestuursmodel van TgM. In 2018 is er verder toegewerkt naar de wijziging in bestuursmodel van 1 directeur-bestuurder naar een tweehoofdig collegiaal bestuur met gedeelde verantwoordelijkheid van een zakelijk en een artistiek directeur-bestuurder. Per 1 januari 2019 is deze wijziging voltrokken en is de bijkomstige herverdeling van taken en bevoegdheden een feit.

Naast de bestuurswijziging heeft er ook een herinrichting van de financiële administratie plaatsgevonden. Aanleiding voor deze wijziging was het vertrek van een van de vaste medewerkers om persoonlijke redenen. Er is gekozen voor continuïteit binnen de organisatie doordat een andere vaste medewerker deze taken deels op zich kon nemen. Daarnaast is deze

beslissing ook genomen met het oog voor efficiëntie: door het samenvoegen van de financiële- en loonadministratie kan deze tak van TgM beter gecoördineerd worden. Tot slot is er gekozen voor een samenwerking met Ozcar, een extern bedrijf dat door middel van verschillende software en administratieve ondersteuning een oplossing op maat biedt.

In 2018 zijn de vaste dienstverbanden van de twee vaste acteurs (Mieneke Bakker en Hans van Leipsig) in goed onderling overleg stopgezet om maximale flexibiliteit te creëren in casting, een facet dat steeds belangrijker wordt voor een gezelschap dat zoveel reisvoorstellingen verkoopt als TgM. Hans Trentelman, vast acteur, bereikt in 2019 zijn pensioengerechtigde leeftijd. Met alle drie de acteurs zal in de toekomst wel nog op projectbasis verder gewerkt worden.

In een breder perspectief koerst TgM naar een groeimodel. Er is in de afgelopen jaren flink ingezet op flexibiliteit van de organisatie maar nu botst de organisatie op de ondergrens. De stijgende lijn in het aantal voorstellingen en projecten, als ook de toenemende omvang, zal zich moeten vertalen in het verbreden van de basis van de organisatie wil deze dat op een duurzame manier kunnen blijven dragen. Komend jaar 2019 zijn extra tijdelijke krachten op productie en techniek aangetrokken, gefinancierd uit coproductiegelden. Eveneens zijn de eerste stappen gezet om binnen de beperkingen van de huisvesting van de kantoren van TgM toch op efficiënte manier meer ruimte te maken voor extra personeel. Hiervoor is een interieurarchitect aangeworven en is een investeringsbudget opgenomen in de begroting van 2019. Dit zijn echter tijdelijke oplossingen. Het opbouwen van een technische ploeg, het structureel versterken van de afdeling productie en marketing is noodzakelijk. Voor de beleidsperiode 21-24 zal dan ook structureel meer steun nodig zijn van landelijke en regionale overheden om de output en de groei van het gezelschap te kunnen waarborgen.

Als gevolg van de vele veranderingen binnen de organisatie (wijziging bestuursmodel, herverdeling taken en het (door)schuiven van vast personeel naar andere posten) achtte de zittende en toekomstige directie het verstandig om uitvoerig informeel te spreken met alle medewerkers afzonderlijk, en in een later stadium ook collectief. Dit om wensen en kansen in kaart te brengen en op een informele manier de aanstaande veranderingen te bespreken. Deze gesprekken hebben uiteindelijk geleid tot nieuwe, schriftelijk vastgelegde functieprofielen van bijna alle medewerkers. Vanaf 2019 zal opnieuw met elke medewerker een functioneringsgesprek plaatsvinden op basis van deze nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

Reflectie op ondernemerschap

2018 was zoals aangekondigd het tweede jaar op rij dat in het licht van de meerjarenbegroting een “groot” jaar was. De tekorten die uit de grote producties komen, met name *King Lear* en *La Superba*, vinden daarmee hun evenwicht in de financieel minder zware jaren. Zo weet TgM binnen zijn financiële kaders te blijven en toch een bijzonder grote coproductie als *King Lear* op te zetten. Ten opzichte van het jaar 2017 zijn daarmee de eigen inkomsten met een mooi resultaat van 77,37% weer flink gestegen ten opzichte van 2017 (66,39%) en 2016 (46,02%). In het bijzonder moet de bijdrage van de steunstichting (€95.000,-) wel worden toegelicht in deze berekening. Deze bijdrage vangt een deel van de transitievergoedingen op die in 2018 zijn overeengekomen (zoals in voorgaande punt beschreven), als ook een deel van de grote producties. Echter zou het percentage zonder deze bijdrage met 72,75% nog steeds een prachtig resultaat opleveren.

Met een totaal van € 3.794.848,- aan baten en een gerealiseerd negatief exploitatieresultaat van € 55.807,- wordt beleidsmatig steeds goed gemonitord hoe groot de risico's zijn en wat de dekking hiervoor kan zijn. Zo wordt aan risicospreiding gedaan bij verschillende coproducenten en was er dit jaar zelfs een deel van het ondernemersrisico (€ 323.750,-) bij een van de coproducenten ondergebracht. Eveneens is er een schadeverzekering tot €640.000,- afgesloten mocht door noodlottigheid een van de kartrekkers en hoofdrolspelers moeten afhaken.

Naast de risicospreiding zorgt TgM er ook voor om een groot deel aan voorfinanciering te ontvangen waardoor de liquiditeit steeds gezond blijft. Dit geldt niet enkel voor de grote producties maar deze manier van werken biedt TgM de mogelijkheid vol in te zetten op de diversiteit van de voorstellingen zoals beschreven in de inleiding. Dit vertaalt zich dan ook in de vele vormen van samenwerkingen die het gezelschap rijk is: Niet alleen kunnen de bijzondere projecten rekenen op de steun van lokale en regionale overheden waarvan het stadsproject *Zwart Water* (€ 120.000,-) een goed voorbeeld is, ook privé bedrijven als Emma Safety Shoes, (€ 15.000,-) en fondsen (Fonds voor Sociale Instellingen, Fonds Cultuurparticipatie, Prins Bernhard Cultuurfonds en VSB Fonds) (€ 110.500,-) zorgen ervoor dat een voorstelling als *Emma* mogelijk gemaakt wordt in 2018.

TgM toont zich in 2018 opnieuw als sterke duurzame partner in vele samenwerkingsverbanden en coproducties met omringende culturele organisaties (Philharmonie Zuid-Nederland, Via Zuid, Musica Sacra, Cultura Nova, Het Laagland e.a.) Deze verankering op lokaal en regionaal gebied zorgt eveneens voor een gezonde financiële basis, goed voor een totaal van € 220.667,-

Met een recordomzet van € 3.794.848,- en een recordaantal bezoeker (76.000) weet het gezelschap met deze resultaten net als in 2017 zijn artistieke en financiële ambities hard te maken zonder hiervoor al te grote risico's te lopen of het exploitatieresultaat meer dan begroot te laten afwijken.

Reflectie op de prestaties 2018

In 2018 realiseerde TgM maar liefst 16 producties: drie grote zaal voorstellingen op tournee (*La Superba*, *King Lear* en *Drie Kier Alaaf*), twee locatievoorstellingen (*Emma* en *Zwart water*), twee kleine zaal producties (*De 4 Heemskinderen* en *Loopstation*), vijf coproducties met philharmonie zuidnederland (*Vastelaovendconcert 2018*, *De wereld van Schubert*, *Heiligdomsvaart Servaes*, *Prometheus*, *Limburgse Kerst*), één talentontwikkelingspresentatie (*Talent Lab 2018*), een coproductie met Conservatorium Maastricht (*Viva les Outlaws*) en één project in het kader van Theater na de Dam (*De Tweede Wereldoorlog eindigt vandaag*).

Tevens werd in coproductie met Het Laagland de schoolvoorstelling *De saaiste schoolreis uit de geschiedenis van het universum* gerealiseerd

Er zijn, inclusief de schoolvoorstellingen, 317 voorstellingen gespeeld voor 76.783 bezoekers, waarmee de door het gezelschap zelf gestelde normen uit het activiteitenplan 2017-2020 ruimschoots zijn behaald. Bij de bovengenoemde producties werden 86 publiekswerkingsactiviteiten gerealiseerd voor 7.038 bezoekers. Dit betreft een exponentiële stijging ten opzichte van het jaar hiervoor: mede te danken aan het feit dat de vacature voor publiekswerker binnen ons gezelschap in 2018 weer vervuld kon worden.

Het behalen van dit resultaat is voornamelijk te danken aan het succes van de grote zaal voorstellingen *La Superba*, *King Lear* en *Drie Kier Alaaf*: samen goed voor 52.772 bezoekers, ongeveer 69% van het totale bezoekersaantal. Ook de structurele samenwerking met philharmonie zuidnederland levert met 10.912 bezoekers wederom een goede bijdrage aan het totaal. Voorts mochten de locatievoorstellingen *Emma* en *Zwart water* op grote bezettingen rekenen: beide regionale voorstellingen waren zo goed als geheel uitverkocht. Dit leverde 5.809 bezoekers op. De resterende producties waren samen goed voor 7.290 bezoekers.

Ten opzichte van 2017, waar 67.430 bezoekers werden ontvangen, is er wederom een groei gerealiseerd. TgM is zeer trots en blij met het meest succesvolle jaar uit haar geschiedenis dat grotendeels bereikt is door vol in te zetten op de eigen grote zaal producties en door het realiseren van coproducties met uiteenlopende partners.

Voor wat betreft overige activiteiten behaalde het gezelschap 9.219 bezoekers met 112 activiteiten. De overige activiteiten worden opgedeeld in enerzijds eigen educatieve activiteiten (7.038 bezoekers en 86 activiteiten) en anderzijds overige activiteiten als gastbespelingen en verhueringen van huistheater De Bordenhal (2.181 bezoekers en 26 activiteiten). In de Bordenhal vonden gastbespelingen plaats door Nederlandse Dansdagen, Het Laagland en Toneelacademie Maastricht. Tevens werd de zaal een maand lang ter beschikking gesteld als atelier aan kunstenaar Manny Dassen.

3. KWALITATIEVE BESCHRIJVING VAN ACTIVITEITEN IN 2018

La Superba: grote zaal voorstelling

Foto: Ben van Duin

Op zondag 4 maart 2018 ging de voorstelling *La Superba* in première in Theater aan het Vrijthof in Maastricht. Artistiek leider Servé Hermans regisseerde Ilja Leonard Pfeijffers adembenemende lofzang op de stad Genua. Een muzikale voorstelling over migranten die op zoek zijn naar een mooier en beter leven in de stad van ratten en kerken, van dromers en gelukzoekers. De hoofdrollen werden gespeeld door Wim Opbrouck en Angela Schijf. *La Superba* was van 27 februari t/m 9 juni 2018 te zien in Nederland en ook in vele theaters in België.

Een schrijver uit het Westen is neergestreken in Genua. Hopeloos verliefd is hij op het mooiste meisje van Genua dat werkt in de Bar met de Spiegels. Als hij op een avond een vrouwenbeen vindt, begint een lange tocht door de labyrintische stegen van de stad die een scala aan bewoners herbergt. De Afrikaanse rozenverkoper, de Senegalese illegaal, de schrijver uit het Westen, zelfs het mooiste meisje van Genua, er is één ding wat hen bindt. Allen hebben het onuitputtelijke verlangen naar een mooier en beter leven. En voor allen is dit verlangen een fantasie waar ze in verdwalen.

Ilja Leonard Pfeijffer won met zijn roman *La Superba* de Libris Literatuurprijs 2014. In seizoen 2016- 2017 was zijn eerste toneelstuk voor Toneelgroep Maastricht, *De advocaat*, te zien in de theaters. De veelgeprezen roman *La Superba* is door Jibbe Willems bewerkt voor toneel. De livemuziek in de productie werd verzorgd door Axl Peleman, Ron Reuman en Roeland Vandemoortele.

Publieksreacties

“De titel herbergt reeds de kwalificatie die ik aan dit stuk geef: inderdaad super. Het spel, de acteurs, het decor, het been, de muziek, de muzikanten, de zang, het Italiaans, de travestieten, de humor etc. wat heb ik genoten! Een groot compliment aan de twee acteurs, Wim Opbrouck en Joke Emmers.”

“We waren erg onder de indruk van alles. De invloed van de opzwellende muziek die zo prachtig constant knap op de achtergrond aanwezig was. Maar vooral over het geweldige acteertalent van Angela Schijf... wat een talent. Dan de geweldige monoloog speels met publiek maar vooral boeiend en interessant om naar te kijken. Prachtig mooi en nogmaals indrukwekkende ervaring. Wat een talenten.”

Recensies

Theaterkrant ***

“Tekstbewerker Jibbe Willems en Toneelgroep Maastricht hebben in een regie van Servé Hermans ervoor gekozen dicht bij de rijke taal van Pfeijffer te blijven. Dat siert hen.”

Trouw ***

“Pfeijffers flamboyante taalgebruik is op z'n best wanneer het door Opbrouck rechtstreeks tot het publiek is gericht. Opbrouck trekt je aan je lurven de krankzinnigste bespiegelingen in, beeldschoon van rottigheid. De vondst van een geamputeerd vrouwenbeen bijvoorbeeld, waarop Leonard zich aftrekt omdat 'deze minnares niets kan zeggen wat de illusie verstoort.’”

Het Parool ***

“Regisseur Servé Hermans geeft *La Superba* een aangename loëm, surreële sfeer mee, alsof alles in het hoofd van de schrijver afspeelt.

De Standaard ***

“Wim Opbrouck draagt als alter ego van schrijver Ilja Leonard Pfeijffer deze wisselvallige maar genereuze bewerking van diens boek *La Superba*.”

Credits

spel Daan van Dijsseldonk, Joke Emmers, Kendrick Etmon, Wim Opbrouck, Angela Schijf, Michel Sluysmans, Dries Vanhegen regie Servé Hermans tekst Ilja Leonard Pfeijffer bewerking Jibbe Willems dramaturgie Ludo Costongs muzikale leiding Ron Reuman

Speelbeurten & publiek

55 voorstellingen
18.945 bezoekers

Drie kier alaaf: reprise coproductie grote zaal

Foto: Marcel Hakvoort

Artistiek leiders Hermans en Sluysmans, speelden in seizoen 2017/2018 mee in de nieuwe voorstelling *Drie kier alaaf* van Rowwen Hèze, die zij samen met de band ontwikkelden met wie in 2017 intensief was samengewerkt in de voorstelling *Pinkpop*.

Michel Sluysmans: “Toen de vraag kwam van Rowwen Hèze om mee te werken aan *Drie Kier Alaaf* hoefden we niet lang na te denken. De samenwerking tijdens *Pinkpop* was zeer inspirerend en smaakte naar meer. In die voorstelling stond Rowwen Hèze als band in dienst van het theatrale geheel. In *Drie Kier Alaaf* draaien we de rollen om en zullen wij als theatermakers in dienst staan van hun muzikale verhaal.”

Drie Kier Alaaf staat in het teken van carnaval. Voor Rowwen Hèze begon het eigenlijk allemaal 33 jaar geleden met het ludieke protestlied *Niks stront niks*. Met dit carnavaleske lied kwamen ze op de nationale TV, het feest begon en het hield niet meer op. Al snel bleek de combinatie Rowwen Hèze en carnaval iets te explosief. Sommige liedjes mochten op carnavalsfeesten niet meer gedraaid worden vanwege het te uitbundige karakter en de explosieve uitwerking op het publiek. Na 3x11 jaar laat Rowwen Hèze zich opnieuw inspireren door Limburgs grootste volksfeest. Hoempa en walsen, over humor, troost, honger en dorst. De regie is in handen van Frank Lammers.

De première vond plaats op zaterdag 11 november 2017 in Theater aan het Vrijthof te Maastricht en de voorstelling werd gespeeld t/m 9 februari 2018.

Recensie

De Limburger

“De chemie tussen Toneelgroep Maastricht en ‘dans, show- en amusementsorkest’ Rowwen Hèze tilt ook *Drie Kier Alaaf* naar een hoger niveau.”

Credits

Rowwen Hèze, Michel Sluysmans en Servé Hermans

Speelbeurten & publiek

13 voorstellingen

6.840 bezoekers

Loopstation: coproductie grote zaal

Foto: Mirjam DeVriendt

In 2018 maakte Toneelgroep Maastricht een co-productie met Theaterperformancegroep Ontroerend Goed uit Gent. *Loopstation* was een ode aan routine en gewoonte, aan de schoonheid van het alledaagse en de verwondering over de patronen die het leven draaiende houden. Want in tegenstelling tot wat we graag zouden geloven – dat we avontuurlijk zijn en altijd op zoek naar verandering en spanning, los van de vaste patronen, zijn we als mens eigenlijk op zoek naar vertrouwdeheid, balans en onze gebruikelijke structuur.

Hoeveel keer heb je de tafel al gedekt? Jouw favoriete confituurpot opengedraaid? Naar jouw sleutels gezocht? Wat voor de één maar één keer voorvalt, is voor de ander routine. En net zoals de schijf blijft draaien, tikt de tijd verder. Tot we een jaar verder zijn, goeie voornemens maken en eigenlijk gewoon net hetzelfde doen. Misschien ietsje anders.

Ontroerend Goed maakt nieuw werk, eigen creaties verankerd in het hier-en-nu, die het publiek niet alleen uitnodigen om te kijken, maar ook om deel uit te maken van de voorstelling. De voorstellingen van Ontroerend Goed worden over de hele wereld gespeeld en zijn bekroond met talloze prijzen op festivals in Europa en Australië.

Voor Toneelgroep Maastricht was deze samenwerking een uitgelezen kans zich te laten verrijken door de werkwijze en de rijke beeldtaal van Ontroerend Goed. TGM acteur Hans Trentelman werkte en speelde mee aan *Loopstation*.

De voorstelling werd gespeeld in het Engels en wordt in 2019 internationaal hernomen.

Recensies

De Morgen ***

“Ontroerend Goed weet mooi te balanceren op de rand tussen eentonigheid en verwondering. Want terwijl alles zich steeds herhaalt, blijft niets ooit hetzelfde.”

De Standaard ***

“In de loop die het leven is, vinden we houvast en rust. Die gedachte wordt kracht bijgezet door de prachtige, bezwerende compositie van Joris Blanckaert, live uitgevoerd door de vier zangeressen van HYOID.”

Nieuwsblad ****

“Dat *Loopstation* desondanks niet saai is, is voor ons het bewijs van vakmanschap van Ontroerend Goed. Natuurlijk is *Loopstation* geen interactief spektakel zoals hun vorige voorstelling *€\$* dat wel was. Maar de muziek, van het vierkoppige vrouwelijke a capellakoor HYOID geeft het stuk de soundtrack die het nodig heeft. Gewoon kan ook gewoon goed zijn, daar is deze *Loopstation* het beste bewijs van.”

Credits

Spel Hans Trentelman, Angelo Tijssens, Ferre Marnef, Jeroen Van der Ven, Julia Ghysels, Karolien De Bleser, Max Wind, Nona Demey Gallagher, Sachli Gholamalizad Regie Alexander Devriendt Muziek Performed by Hyoid: Christi Finn, Laurence Servaes, Pauline Claes, Fabienne Seveillac

Speelbeurten & Publiek

6 voorstellingen
2740 bezoekers

King Lear: grote zaal

Foto: Ben van Duin

Op zaterdag 6 oktober 2018 vond de première van *King Lear* van William Shakespeare plaats in de vernieuwde theaterzaal van Theater aan het Vrijthof. Huub Stapel speelde de hoofdrol en werd omringd door een cast bestaande uit Mienieke Bakker, Louis van Beek, Elisabeth De Loore, Caro Derkx, Porgy Franssen, Wilfried de Jong, Hans van Leipsig, Sylvia Poorta, Dirk Roofthoof, Hans Trentelman en Dries Vanhegen. Huisschrijver Jibbe Willems maakte een nieuwe vertaling. Het koningsdrama was van 14 september t/m 12 december 2018 te zien in de theaters in Nederland en België.

De oude koning Lear wil zijn rijk verdelen onder zijn drie dochters Goneril, Regan en Cordelia. Om beurten vraagt hij hun hoeveel ze van hem houden. Maar Cordelia heeft een geweten. Ze weigert de vleierij van haar oudere zussen te overtreffen en uitgerekend zij, de oogappel van haar vader, wordt verstoten. Parallel aan dit verhaal spelen de intriges tussen Gloucester en zijn zonen Edmund en Edgar.

Na zijn veelgeprezen, muzikale versie van *Othello* (2015) bracht artistiek leider Servé Hermans opnieuw een klassieker van Shakespeare naar het theater. Hermans koos voor *King Lear* vanwege zijn fascinatie voor het thema vadermoord. Hermans: “Zodra de dochters van Lear en de zonen van Gloucester na jarenlang wachten eindelijk de macht ruiken en de ruimte krijgen, slaan ze genadeloos toe. Ze pakken niet alleen de macht, maar gaan nog verder, alles moet allesvernietigend kapot. De veelal oudere acteurs versterken het beeld van dochters en zonen die lang moeten wachten tot het hun beurt is om de macht over te nemen. Hun opgekropte woede en wraakgevoelens moeten eruit.”

De muziek werd gecomponeerd en live uitgevoerd door Wilfried de Jong (bas) en Elisabeth De Loore (vibrafoon en percussie). Industrial designer Tim Scheffer en Wilfried de Jong ontwierpen het decor.

De première van *King Lear* vond plaats in de geheel vernieuwde Papyruszaal van Theater aan het Vrijthof in Maastricht en was onderdeel van het heropeningsprogramma. *King Lear* kwam tot stand als een coproductie van Toneelgroep Maastricht, Theater aan het Vrijthof en Senf Theaterpartners.

Publieksreacties

“Wat een geweldige en indrukwekkende voorstelling allemaal naar het theater voor *King Lear*!”

“Nog helemaal sprakeloos van *King Lear* door Toneelgroep Maastricht. Drie uur op het puntje van m’n stoel. Wat een cast, wat een spel! De Schouwburg bomvol en muisstil. Het dreunt nog lang na denk ik.”

Recensies

Theaterkrant

“IJzersterk acteurstheater met als gouden greep Huub Stapel in de titelrol.”

“Hermans toont zich in deze *King Lear* een echte acteursregisseur, die zijn spelers in een somber ogend, donker decor de ruimte en de middelen geeft hun kunst op het hoogste niveau te beoefenen.”

De Limburger ****

“Voor de sterk acterende cast mogen Porgy Franssen als de gekwelde Gloster en de super spelende Dirk Roofthoof in de rol van Edgar niet onvermeld blijven.”

De Volkskrant ***

“De manier waarop Stapel als Lear omgaat met deze veranderingen, van de koning die alles in de hand heeft tot de confuse vader die gefrustreerd moet erkennen dat hij de greep op de situatie verliest, is goed getimed en sterk in detail – stembuiging, een blik, een oogopslag. Vakmanschap, fijn om te zien.”

NRC ***

“Huub Stapel speelt *King Lear* gedreven.”

Credits

spel Mienieke Bakker, Louis van Beek, Caro Derkx, Porgy Franssen, Wilfried de Jong, Hans van Leipsig, Elisabeth De Loore, Sylvia Poorta, Dirk Roofthoof, Huub Stapel, Hans Trentelman, Dries Vanhegen regie Servé Hermans tekst William Shakespeare vertaling Jibbe Willems muziek Wilfried de Jong, Elisabeth De Loore

Speelbeurten & publiek

63 voorstellingen

26.987 bezoekers

Emma: locatieproductie

Foto: Ben van Duin

Tijdens Festival Cultura Nova ging zaterdag 25 augustus 2018 de voorstelling *Emma* in première in de Emma schoenfabriek in Brunssum. Deze locatievoorstelling werd gemaakt in het kader van het 100-jarig bestaan van Fonds voor Sociale Instellingen (FSI). Artistiek leider Servé Hermans tekende voor de regie en bracht een bonte verzameling van Emma-medewerkers, acteurs, muzikanten en gardedansers samen in deze unieke, muzikale theatervoorstelling.

In Emma volgen we een dag uit het leven van de werknemers van de schoenfabriek. Een dag die ogenschijnlijk normaal begint. Maar door de komst van acteurs, een fanfare en gardedansers groeit deze bedrieglijk gewone dag uit tot een heel bijzondere.

Het koor van de medewerkers van Emma Safety Footwear vormde het hart van de voorstelling: aangevuld door sopraan Lies Verholle en begeleid door Elisabeth De Loore op piano. Daarnaast speelden professionele acteurs mee in de voorstelling: Louis van Beek, Judith Pol, Suzan Seegers, Michel Sluysmans, Dries de Sutter en Stijn Vervoort. Kwinten Mordijck componeerde de muziek. Dansgroep KV De Waggenerle o.l.v. Rachel Senden en Fanfare Harpe Davids Brunssum leverden een bijzondere bijdrage.

De tekst werd geschreven door Mienieke Bakker, Wiel Beijer, Louis van Beek en Michel Sluysmans. Zij tekenden persoonlijke getuigenissen op van medewerkers en oud-medewerkers van de schoenfabriek en het FSI. Hun verhalen, de geschiedenis van de fabriek en van het FSI vormden zo de basis van de voorstelling.

De voorstelling speelde zich af in de (wegens verhuizing grotendeels ontmantelde) fabriekshal van Emma Safety Shoes in de wijk Treebeek in Brunssum.

Emma kwam tot stand door samenwerking met coproductiepartners: FSI, Cultura Nova, IBA Parkstad en Emma Safety Shoes. *Emma* was een bijzondere voorstelling voor TgM omdat doordat het zo dicht op de huid van een sociaal-maatschappelijk gegeven is gemaakt -het

sluiten van een fabriek in een volkswijk- een publiek aanboorde dat vaak nog nooit eerder een theatervoorstelling had gezien. De reacties waren intens, emotioneel, en de voorstelling bewees dat theater als medium in staat is om collectieve verhalen uit de haarvaten van de samenleving een troostende plek te geven in de harten van de mens.

Publieksreacties

“Heerlijk genoten met een lach en traan, top voorstelling, bedankt, ook al mijn collega's van Emma die mee deden top”

“Wat was dat een mooie ervaring. Het heeft mij geraakt. Verreweg de mooiste voorstelling die ik sinds lang heb gezien.”

Recensies

De Volkskrant ****

“Zoals de pakkende tekst tot stand kwam via een collectief van acteurs, journalisten en fabrieksmedewerkers, zo straalt het theatrale *Emma* in alles de kracht uit van hartverwarmend, regionaal verbond. Je gunt iedere fabriek die iets te vieren of te betreuren heeft een gelegenheidsvoorstelling als deze.”

Theaterkrant ****

“Het maakt *Emma* tot een aanstekelijke, liefdevolle productie waarin met een groot gevoel voor barmhartigheid en mededogen wordt gekeken naar de mens – met al haar uiteenlopende horizonten, die lang niet altijd even rooskleurig zijn.”

De Limburger ***

“Regisseur Servé Hermans heeft zijn jeugdige lef gebruikt om vele Limburgse clichés op elkaar te stapelen. Die overdaad aan sentiment wordt daardoor gepromoveerd tot camp. En dat past prima in deze voorstelling die vele variabele podiumregisters bespeelt.”

Credits

spel Louis van Beek, Judith Pol, Suzan Seegers, Michel Sluysmans, Dries De Sutter, Stijn Vervoort
regie Servé Hermans tekst Mienieke Bakker, Louis van Beek, Wiel Beijer, Michel Sluysmans
redactie Ludo Costongs, Dionne Hendriks, Servé Hermans, Judith Pol, Suzan Seegers, Jan Koks, Gerty Vencken zang Lies Verholle koor Koor Emma Safety Shoes koorbegeleiding Elisabeth De Loore, Rik Debonne muziek Elisabeth De Loore, Kwinten Mordijck fanfare Fanfare Harpe Davids dans Dansgroep KV De Waggelerre

Speelbeurten & publiek

9 voorstellingen
3132 bezoekers (uitverkocht)

De vier Heemskinderen: coproductie kleine zaal

Foto: Björn Prins

Tijdens Musica Sacra vond op 20 september 2018 de première plaats van de familievoorstelling *De vier Heemskinderen*. Huisschrijver Frans Pollux bewerkte (en speelde) een van de oudste Nederlandse legendes tot een spannende eigentijdse familievoorstelling over broederschap en trouw. De regie was in handen van artistiek leider Michel Sluysmans. *De vier heemskinderen*, een historisch verhaal uit de regio, werd opnieuw geïnterpreteerd en werd uitgevoerd als muziektheaterproductie voor iedereen die 7 jaar of ouder is.

Heb jij weleens iemands hoofd afgehakt omdat je ruzie had over een spelletje schaak? Waarschijnlijk niet, maar Reynout heeft dat dus gedaan. En is vervolgens jarenlang moeten vluchten voor de wraak van koning Karel de Grote. Samen met zijn drie broers en zijn legendarische paard Beyaart houdt hij zich schuil in de Ardennen. Totdat Karel de Grote hen ontdekt. Alleen de dood van het paard Beyaart leidt tot een verzoening. Het is een jaar of duizend geleden gebeurd, maar het is zo'n spannend verhaal dat het nu nog steeds verteld wordt.

Beeldend kunstenaar Marie van Vollenhoven stroomde door uit het TgM-Talent Lab en maakte tijdens de voorstelling live tekeningen. Schola Maastricht verzorgde Gregoriaanse zang uit de tijd van Karel de Grote. *De vier heemskinderen* kwam tot stand als een coproductie met Musica Sacra. Het is de wens van TgM in de toekomst te diversifiëren in de programmering; duidelijker doelgroepen te koppelen aan haar producties. Deze familievoorstelling was in dat kader een eerste vingeroefening.

Recensies

“...bood de productie een zeer aangenaam uurtje mengeling van vertellen, gezang, muziek en tekeningen, een uur waarin een oud verhaal jolig en met veel schwung tot leven wordt gebracht en waarin voor jongeren wellicht ongekende muziek niet geschuwd wordt.” – De Theaterkrant ****

Credits

tekst en spel Frans Pollux regie Michel Sluysmans projecties Marie van Vollenhoven zang Schola Maastricht vormgeving Manny Dassen

Speelbeurten & publiek

4 voorstellingen
520 bezoekers

Zwart water: locatieproductie

Bjorn Frins

Op zaterdag 1 december 2018 vond de première plaats van de locatievoorstelling Zwart water. Filmmaker Pieter Kuijpers (o.a. Van God Los en Riphagen) maakte zijn theaterdebuut met de regie van deze toneelthriller. Zwart water was een fictieve voorgeschiedenis op de Bende van Venlo en gaat over een groep losgeslagen jongeren. Huischrijver Frans Pollux schreef de tekst op basis van zijn novelle Dat je stil blijft staan. Singer-songwriter Peter Beeker tekende voor de livemuziek.

In Zwart water volgen we het verhaal van David. Na een uit de hand gelopen overval op een campingwinkel wordt hij, ver weg van zijn vrienden en Venlo, in een zorgboerderij geplaatst. Hij maakt een nieuwe start bij een nieuw gezin en ontmoet daar Nina, een jong meisje dat hem begrijpt. Totdat zijn oude vrienden verhaal komen halen en de hel losbreekt. Onder dreiging van geweld moet David kiezen: voor zijn nieuwe leven of voor dat waar hij vandaan komt.

Toneelgroep Maastricht brengt de komende drie jaar voorstellingen op verschillende locaties in Noord-Limburg met verhalen en partners uit deze regio. *Zwart water* werd gemaakt in coproductie met De Maaspoort Theater & Events. De voorstelling speelde van donderdag 29 november t/m zondag 30 december 2018 op locatie in Emmaus, het voormalig Trappistenklooster in Tegelen. Bovendien was de voorstelling een intensivering in de samenwerking met de Toneelacademie Maastricht, die 6 (bijna)afgestudeerde acteurs aandroeg om grote rollen te spelen.

Publieksreacties

“De bijna onderhuidse spanning was constant aanwezig en zo goed neergezet dat je het idee had in een film te zitten. De muziek van Peter Beeker versterkt dat sfeertje nog eens extra.”

“Het was beklemmend, grijpt je bij de keel, zet je aan het denken; je verplaatst je in de wereld van de karakters. Mooi stuk. Als je de kans ziet dan bekijk het zelf, een aanrader.”

Recensies

Theaterkrant

“Bloedstollend theater in een door god verlaten abdijkerk.”

“De voorstelling *Zwart water* is niet spannend, ze is bloedstollend. Met een mengsel van afschuw en fascinatie kijkt de toeschouwer vlak onder zijn neus in de afgrond van het Kwaad.”

De Limburger ****

“Sinister debuteert voor Kuipers met begaafde jonkies.”

“De intieme setting van *Zwart water* is een vondst. De regisseur, gepokt en gemazeld in film en tv, laat acteurs direct voor je neus spelen. De personages vallen neer voor je voeten en je hoort hen snikken en pijn lijden. Een bijzondere beleving waarbij grootste gebaren zijn ingeruild voor mooi, klein spel. Ontsnappen kan als toeschouwer niet.”

NRC ****

“Het is een schitterende vondst om de werkelijke toedracht als een soort ritueel na te spelen. Hierdoor krijgen de andere personages, onder wie de geestelijk fragiele meisjes Nina en Cornelia, de visionaire rampenvoorspeller Vladimir en het zorgzame ouderpaar alle dramatische kansen hun beklemmende rol in te zetten.”

Volkskrant ***

“Er wordt sterk geacteerd door Judith Pol en Abbie Chalgoum als de opvangouders, met naast hen de getalenteerde studenten van de Toneelacademie Maastricht als de probleemjongeren. Stuk voor stuk gooien ze zich volop in de strijd; als deze voorstelling hun stageplek is, zijn ze zeker geslaagd.”

Trouw ***

“Het eerste deel van deze fysieke, realistisch gespeelde voorstelling staat in het teken van deze angst. Rond de tafel, onder de neus van de toeschouwers, spelen de psychologische spelletjes zich af. Heel mooi hoe onder dat pantser van David de angst en kwetsbaarheid doorschemeren. Terecht, zo blijkt. Want zijn criminele vrienden, de charismatische Joshua (heerlijke rol van Tarik Moree) en zijn ondoorgrondelijke vriendinnetje Baerke (Liza Macedo dos Santos), weten hem te vinden.”

Credits

spel Abbie Chalgoum, Renee de Graaff, Tim Helderma, Mark Lindeman, Liza Macedo dos Santos, Tarik Moree, Judith Pol, Nathalie Roux tekst Frans Pollux regie Pieter Kuipers projectleiding en dramaturgie Paul Slangen muziek Peter Beeker

Speelbeurten en publiek

20 voorstellingen
2677 bezoekers

De saaiste schoolreis in de geschiedenis van het universum: theater in de klas

Foto: Jost Milde

Toneelgroep Maastricht en Het Laagland bouwen met deze nieuwe klassenvoorstelling binnen het concept 'theater in de klas' verder aan een bijzonder partnerschap en maken vanaf 2017 hun jongerenvoorstellingen voor het voortgezet onderwijs in gezamenlijkheid. Deze worden door heel Limburg en Vlaanderen op scholen gespeeld. De tekst was van huisschrijver Frans Pollux en de regie van Annelies van Wieringen

De saaiste schoolreis in de geschiedenis van het universum gaat over drie jongeren, die een spannende roadtrip door The American Midwest maken. Eén van hen verdwijnt op mysterieuze wijze. De twee anderen zijn de laatste die hem hebben gezien. Nog altijd knarst het stof van destijds tussen hun tanden. Want wat gebeurde er precies? Hoe goed kun je een ander kennen? En: hoeveel durf je van jezelf te laten zien?

De acteurs Kiki van Aubel en Bart Bijmens (en voor de 2de speelreeks Claire Hordijk en Sebas van der Donk) speelden dicht op de huid van de scholieren en maakten direct contact met de scholieren. De voorstelling ging over actuele onderwerpen, zoals vertrouwen, hokjes denken, vriendschap en je openstellen voor anderen. Na de voorstelling gingen de acteurs in gesprek met de leerlingen, waarbij dieper ingegaan werd op de thematiek en de ervaringen van de leerlingen. Zowel de voorstelling als het nagesprek vallen binnen één lesuur.

Mara, 14 jaar: “Het was een hele leuke voorstelling en je ging er helemaal in mee en op het einde dacht ik pas ‘Hé, het had echt een diepe betekenis’.”

Mustafa, 16 jaar: “Het mooie is dat één verhaal twee verhalen worden. De betekenis van het verhaal wordt daardoor dieper, ik denk daardoor: wat kan ik leren van dit verhaal. Iedereen heeft van binnen een kwetsbare kant. Wees rijk in je hart. Dat vertelt deze voorstelling mij.”

Credits

spel Claire Hordijk, Sebas van der Donk, Kiki van Aubel en Bart Bijmens concept en regie
Annelies van Wieringen concept en tekst Frans Pollux dramaturgie Ludo Costongs muziek
Jolle Roelofs

Speelbeurten & publiek

121 voorstellingen
3388 bezoekers

Theater na de Dam - locatievoorstelling

Toneelgroep Maastricht bracht op vrijdag 4 mei om 21.00 uur, aansluitend op de dodenherdenking, een theatrale lezing van het stuk *De Tweede Wereldoorlog eindigt vandaag* van Arnon Grunberg in het Stadhuis van Maastricht. De lezing vond plaats in het kader van Theater na de Dam waarbij acteurs van de grootste toneelgezelschappen van ons land op hetzelfde moment deze bijzondere nieuw geschreven tekst presenteren. Het stuk is gelijktijdig te horen in o.a. Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Tilburg en Maastricht.

De Tweede Wereldoorlog eindigt vandaag was een tragikomedie van bestsellerauteur Arnon Grunberg over een holocaust-overlevende in het #metoo-tijdperk. Over de macht van het slachtoffer, over schuldgevoel en zelfvernietiging, over het verleden als chantagemiddel. Grunberg zelf is afkomstig uit een gezin dat zwaar geraakt is door de Tweede Wereldoorlog. Zijn moeder Hannelore Grünberg-Klein (1927-2015) overleefde Auschwitz, waar ze naar eigen zeggen goed behandeld is. Zijn vader zat op talrijke adressen ondergedoken.

Credits

spel Bart Bijmens, Caro Derkx, Hans van Leipzig, Nienke Nasserian, Judith Pol, Sylvia Poorta,
Hans Trentelman tekst Arnon Grunberg regie Dionne Hendriks, Michel Sluysmans

Speelbeurt & bezoekers

1 voorstelling
88 bezoekers

Viva les outlaws: coproductie

De productie *Viva les outlaws* kwam tot stand door een samenwerking tussen Conservatorium Maastricht, Toneelacademie Maastricht, Maastricht Academy of Fine Arts and Design, Universiteit Maastricht Koor, Opera Zuid en Toneelgroep Maastricht. Samen werd een vrolijke satire gecreëerd met kwinkslagen over moraliteit, gebaseerd op de Opera Les Brigands van Offenbach

Jacques Offenbach was een geniale theatercomponist die graag een breed publiek wilde vermaken. In zijn stukken vermengde hij zang, dialoog, toneel en dans, waarmee hij de lat hoog legt voor de spelers. De studenten die aan deze productie meewerkten hebben verschillende nationaliteiten, net als de bende van Offenbach. Ze zongen ieder in hun eigen moedertaal, met Engelse boventiteling. De 'bandieten' van Offenbach lijken een anarchistische bende die plundert en steelt, maar in hun eigen wildernis vormen ze een familiale groep die vriendschap en trouw levendig betracht. Het echte gevaar komt van de kant van de corrupte macht.

Speelbeurten & publiek

4 voorstellingen

461 bezoekers

Coproducties philharmonie zuidnederland

In 2018 werd de structurele samenwerking met philharmonie zuidnederland voortgezet, wat resulteerde in maar liefst vijf bijzondere producties.

Vastelaovendconcert 2018

Ooit in het leven geroepen door André Rieu Senior zijn de De Limburger Vastelaovendconcerten uitgegroeid tot Dé Vastelaovendsklassieker. Dirigent Raymond Spons en zanger/presentator Sef Thissen pakten 'uch bie dun erm' naar het carnaval met een 'latin-tintje'. Het orkest reisde deze 5x11+10e editie mee via Rio de Janeiro naar Spanje en van Eijsden tot de Mookerhei. Maak *e denske* op het ritme van de Braziliaanse samba, lach om heerlijke *flauweköl* en zing *op volle petaj* mee met de Tuna en de Vastelaovendmedley. De regie was opnieuw in handen van Servé Hermans van Toneelgroep Maastricht die volgens De Theaterkrant 'de sensatie van carnaval vooral laat spreken uit de muziek'. Kortom 'een sprankelend aperitief voor de vastelaovend' (Dagblad De Limburger).

De wereld van Schubert

Dirigent Jan Willem de Vriend en acteur Stijn Vervoort doken onnavolgbaar in de wereld van Schubert. Begeleid door instrumentale delen uit de theatermuziek voor Rosamunde en omringd door werk van Haydn en Mendelssohn kwam Schubert tot leven in een theatrale vertelling. Vervoort gaf hem gestalte, Michel Sluysmans regisseerde.

Heiligdomsvaart Servaes

In de periode van 24 mei tot en met 3 juni 2018 vond de befaamde zevenjaarlijkse Heiligdomsvaart Maastricht voor de 55e keer plaats. In de vroege Middeleeuwen als bedevaart naar het graf van Sint Servaas in Maastricht gestart en heden ten dage uitgegroeid tot een verrassend religieus en cultureel festival, van nationale en euregionale betekenis.

Tijdens dit grootse evenement brachten Toneelgroep Maastricht en de philharmonie zuidnederland een speciaal muziektheatraal programma in de Koepelkerk in Maastricht. In *Barmhart*, een nieuwe tekst van Jibbe Willems gespeeld door Servé Hermans, keek Sint Servaas vanuit zijn graf naar de wereld van nu. De godvruchtige bisschop uit de 4e eeuw wordt in onze tijd aanbeden als een heilige. Wat is er gebeurd tussen toen en nu? Hoezeer is de wereld veranderd? En in hoeverre is de mens hetzelfde gebleven? Met barmhartige blik sprak Servaas vanuit zijn graf de mensen anno 2018 toe. De philharmonie zuidnederland speelde Pergolesi's *Stabat Mater*, een van de allermooiste staaltjes muzikale barmhartigheid

Prometheus

Samen met philharmonie zuidnederland verzorgde Toneelgroep Maastricht het heropeningsconcert van de nieuwe theaterzaal van Theater aan het Vrijthof met Alexander Skrjabin's *Prometheus*, in een regie van Michel Sluysmans.

Een 'Gesamtkunstwerk' van licht en geluid, daar droomde Alexander Skrjabin ruim 100 jaar geleden van. Hij stond voor een intensere beleving van de muziek en creëerde daartoe zijn magnum opus *Prometheus*, naar de gelijknamige legende over de Griekse titanenzoon die het door Zeus bewaakte vuur stal en terug aan de mensen gaf. *Prometheus* is het epos over de machtige mens en diens scheppende kracht, een allesomvattend werk voor 100-koppig orkest, pianosolist en koor van 90 personen visueel ondersteund door een lichtspektakel. Die droom werd werkelijk. philharmonie zuidnederland, lichtkunstenaars van Blauwe Uur en acteurs van Toneelgroep Maastricht maakten één overrompelende totaalervaring van klank, licht, kleur en toneel.

Een Limburgse kerst

Limburgse Kerst, een concert voor het hele gezin, is uitgegroeid tot de ideale inleiding op de kerstdagen. Door de sfeer, de unieke samenzang en de verhalen in het dialect. En ook door de bijzondere kerstmuziek. Voor de pauze kon het publiek genieten van de prachtige muziek en vertelling van *De Sneeuwman* door Jochum ten Haaf met animaties van Marie van Vollenhoven. En zong na de pauze uit volle borst mee met de heerlijkste kerstliedjes.

4. REFLECTIE OP SAMENSTELLING VAN HET PUBLIEK

In 2018 bereikte Toneelgroep Maastricht een recordaantal bezoekers: 76.000. Een stijging 13% van ten opzichte van de cijfers in 2017. Naast een continuerende stijgende lijn in aantallen laten de analyses van de bezoekersprofielen ook een vernieuwing zien. Evenals vorig jaar is het merendeel van de tourneetheaters niet aangesloten op publiek.nl. Dit is een database waarin theaters en gezelschappen publieksinformatie delen en uitwisselen. Acht van de 60 tourneetheaters kunnen inzicht geven in de samenstelling van het publiek van *La Superba*

en *King Lear*. De publieksanalyses van de regionale locatievoorstellingen *Emma* en *Zwart water* was wel bij beide theaters voorhanden. Bij alle analyses moet de kanttekening worden gemaakt dat gegevens als leeftijd of geslacht door de helft van de bezoekers niet worden ingevuld.

Regiovoorstellingen: vernieuwing en vermeerdering

De analyses van de beide regiovoorstellingen *Emma* en *Zwart water* tonen een vernieuwing en vermeerdering binnen de publieksprofielen aan.

Emma was een community voorstelling: medewerkers van de schoenfabriek Emma Safety Shoes speelden mee en vormde als koor het hart van de voorstelling. De tekst werd opgetekend uit persoonlijke getuigenissen van medewerkers en oud-medewerkers van de schoenfabriek en het Fonds Sociale Instellingen (FSI). Hun verhalen, de geschiedenis van de fabriek en van het FSI vormen de basis van de voorstelling. Verder speelden een fanfare en gardedansers mee. Binnen de communicatiestrategie zijn alle verschillende deelnemers, partners en coproductanten nauw betrokken bij de uitvoering van de campagne. In tekst, interviews, foto's en campagnebeeld, promotiefilms en uitgebreide achtergrondinformatie kwam iedereen aan bod kwam zodat op allerlei verschillende manieren en in veel uitingen de community en de voorstelling zichtbaar werd en ook hun achterban bereikt werd.

Bij *Emma* konden grofweg drie verschillende bezoekersgroepen worden onderscheiden. De medewerkers van de schoenfabriek en leden van de fanfare zorgden ervoor dat hun achterban, familie en vrienden naar de voorstelling kwamen. De andere groep bezoekers waren de buurtbewoners die nieuwsgierig werden door alle bedrijvigheid in hun buurt en de uitvoerige verslaglegging in de Limburgse pers. De derde groep bestond uit de vaste achterban van TgM, festivalbezoekers van Cultura Nova, achterban van IBA Parkstad en toneelpubliek dat in de voorverkoop al kaarten had gekocht. Dat alles zorgde ervoor dat de voorstelling een week voor de première al was uitverkocht. In de zaal zat dan ook een gemêleerd publiek: mensen die nog nooit naar een voorstelling waren geweest, jonge mensen die naar hun vrienden van de gardedansgroep kwamen kijken en trouwe toneelbezoekers.

Uit de analyse van Parkstad Limburg Theaters blijkt dat de helft van het publiek nieuw was. Van het bestaande publiek bezocht 30% de afgelopen jaren 1 keer per seizoen een voorstelling. Het moment van aankoop was vroeg: een maand voor de voorstelling kocht 40% een kaart, dat komt ook door de vele groepsreserveringen van de verschillende partners. De helft van de bezoekers kwam uit Parkstad, de Limburgse regio waar de voorstelling plaatsvond én de regio die centraal stond in het verhaal. 12% van de bezoekers was jonger dan 40 jaar, maar bij deze productie zijn geen educatiepakketten aangeboden in verband met periode (augustus) en het onderwerp van de voorstelling. Bijna 20% van de bezoekers kwam uit Maastricht. De overige bezoekers kwamen uit de rest van Limburg met uitzondering van 7% die uit de rest van Nederland kwam.

De locatievoorstelling *Zwart water* streek voor vier weken neer in Tegelen, hierdoor konden communicatie en marketing zich specifiek richten op Noord Limburg. De laatste jaren werd in samenwerking met Theater de Maaspoort al een publiek in Noord Limburg veroverd. *Pinkpop* was het grootste succes, maar ook bij de volgende toneelproducties namen de aantallen toen. TgM en de Maaspoort werkten voor *Zwart Water* intensief samen. Het vaste TgM-publiek en het overige toneelpubliek van De Maaspoort werd regelmatig op de hoogte gebracht middels nieuwe content: interviews, foto's promofilms en teasers. Een jonge vlogger van het theater maakte iedere week een vlog voor ook een jongere doelgroep. De samenwerking met Omroep Venlo, een belangrijke tv en radiozender in Noord Limburg, leverde een tv-item van 35 minuten op: interviews met de bekende Noord Limburgse makers, beelden van de locatie en repetities en twee keer een uitvoering van de muziek in de voorstelling. Dat item werd goed bekeken en later op social media gedeeld. Daarnaast werden een maand lang tv- en radiospotjes uitgezonden op de zender. Ook advertenties en outdoor concentreerden zich op de regio Noord Limburg en Venlo.

De verkoop voor *Zwart Water* startte pas drie maanden voor de première, waardoor de trouwe, vaste toneelbezoekers van De Maaspoort en van Toneelgroep Maastricht buiten de voorverkoopperiode verleid moesten worden. De namen van de makers, het verhaal van hun regio, de bekende locatie en onze reputatie zorgden ervoor dat in de eerste maand 25% van de kaarten werden verkocht. Tijdens de laatste twee maanden van de campagne startten de betaalde media, de free publicity en werd nieuwe content in de strategie ingezet. Samenwerkingen met gemeente, provincie en amateurverenigingen leverden kaarten op. In de zalen was een mix te onderscheiden van bestaande bezoekers die veel toneel hadden gezien en nieuwe bezoekers die getriggerd waren door het verhaal uit hun regio, de makers en de locatie.

Uit de analyse blijkt dat 35% van de bezoekers nieuw publiek was. Van alle bezoekers heeft 42% tussen 1 maand en 1 week voor de voorstelling een ticket gekocht, 29% tussen 7 en 1 dag voor de voorstelling. De leeftijdscategorieën geven geen duidelijk beeld omdat meer dan de helft dit niet heeft ingevuld, het grootste deel van het publiek was tussen de 40 en 70 jaar. 70% van de bezoekers kwam uit Venlo en omstreken, 10% kwam uit de rest van Limburg en 20% uit de rest van Nederland.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ingrid van Engelshoven, bezocht beide regionale locatievoorstellingen. Over *Emma* zei ze het volgende tijdens een interview met L1: "Het is prachtig om de emotie en betrokkenheid die mensen bij de fabriek hebben te zien. Het is helemaal Limburgs en een prachtig verhaal. In iedere regio is een goed cultuuraanbod zó nodig. Dat is ook wat mensen kan binden, want deze voorstelling is echt een verhaal dat mensen samenbindt, wat weer nieuwe verhalen ontlokt."

Reisproducties in Nederland en België: vermeerdering

In 2018 speelden twee reisproducties in regie van Servé Hermans: *La Superba* en *King Lear*.

La Superba speelde in België en Nederland was met bijna 22.000 bezoekers een zeer succesvolle toneelproductie. In de voorverkoopperiode werd 53% van de kaarten in België verkocht, in Nederland 11%. In totaal zijn er na de verkoopperiode tot de voorstellingsavond nog 10.000 kaarten verkocht naar aanleiding van recensies, betaalde media, overige campagnemiddelen en bovenal de free publicity. De combinatie van de Vlaamse acteur Wim Opbrouck, bekend van toneel, en de Nederlandse actrice Angela Schijf, vooral bekend van televisie, leidde tot een grote aandacht vanuit de pers: optredens bij Van Gils en Gasten -een populaire Vlaamse talkshow- en meerdere interviews in Vlaamse en Nederlandse maandbladen. Op basis van de gegevens van de zeven Nederlandse theaters (van de 52 theaters) die zijn aangesloten bij publiek.nl was 30% van het publiek nieuw. 20% van de bezoekers is jonger dan 50 jaar, maar dit is een vertekend beeld omdat 40% van de bezoekers de leeftijd niet heeft doorgegeven. Bijzonder bij de producties waren de trouwe, jonge fans van Angela Schijf, die de voorstelling meerdere keren hebben gezien. "Lieve @angelaschijf, wat heb ik enorm genoten van La Superba! Jullie hebben met zijn allen het boek ontzettend goed tot zijn recht laten komen. Ben al jarenlang heel erg fan van al het prachtige werk dat je neerzet en vond het zo leuk je te ontmoeten!!"

De klassieker *King Lear* had een sterrencast met verschillende acteurs met een verschillende achterban en bereik. Huub Stapel, één van de bekendste acteurs van Nederland met een trouwe schare fans, kon rekenen op veel aandacht vanuit de pers. Wilfried de Jong, de verrassing als nar, die op zijn beurt publiek vanuit cabaret, literatuur, sport en televisie met zich meebracht. En de toneelacteurs Porgy Franssen, Sylvia Poorta en Dirk Roelfthoof die bij toneelpubliek bekend zijn. Dat alles werd omringd door de regiestijl van Servé Hermans die na een aantal succesvolle producties kan rekenen op steeds meer publiek. De voorstelling speelde tien keer in Theater aan het Vrijthof en was verder 53 keer te zien in Nederland en België, met als toppunt een bijna uitverkocht Carré. In totaal hebben bijna 27.000 bezoekers *King Lear* gezien.

Het budget liet een grote betaalde mediastrategie toe: advertenties in print, social media en online en outdoor in de grote toneelsteden omringden de verschillende persmomenten. De voorstelling leverde veel persaandacht op in de landelijke maandbladen, televisie, radio en ook regionale print.

Op basis van de gegevens van de theaters die zijn aangesloten bij publiek.nl was 30% nieuw publiek, ongeveer 40% van de bestaande bezoekers bezocht meer dan vijf voorstellingen per theater. 64% kocht kaarten in de voorverkoop. In totaal werden in Nederland en België 56% van de kaarten in de voorverkoop gekocht

Bezoekers website en social media: verjonging

Wat opvalt als aan de cijfers van bezoekers op website, Facebook en Instagram (geen cijfers bekend van Twitter en YouTube) is dat de meeste jonge bezoekers gebruik maken van de TgM-website. 62% is jonger dan 45 jaar. Op Facebook zijn de meeste gebruikers tussen 25 en 65 jaar. Op Instagram is te zien dat de twee grootste leeftijdsgroepen behoorlijk in leeftijd verschillen. Hier bevinden de meeste volgers zich in de leeftijdscategorie 25-34 jaar (32%), gevolgd door de leeftijdsgroep 65+ (30%). Zowel voor Facebook, Instagram en Twitter geldt dat de bezoekers voor het overgrote deel vrouwen zijn (resp. 56%, 62% en 63%). Omdat TgM de social media statistieken nog niet zo lang volgt, kan nog geen vergelijking worden gemaakt met 2017 en zal er nog niets zeggen over de trends. Volgend jaar zal dit wel het geval zijn.

5. REFLECTIE OP PUBLIEKSWERKING EN EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

In 2018 werd de educatieafdeling van Toneelgroep Maastricht omgevormd tot een publiekswerkingsafdeling. Dionne Hendriks (assistent artistieke leiding) en Ludo Costongs (dramaturg) maakten, geïnspireerd door de publiekswerkingsafdelingen van Belgische theaters, samen een plan voor de afdeling, waarin de dialoog met nieuwe publieksgroepen centraal staat. Educatie is een onderdeel geworden van onze publiekswerking.

In het eerste halfjaar van 2018 waren de educatieve activiteiten binnen het gezelschap vooral gericht op het informeren van bezoekers over de achtergronden van de voorstellingen middels inleidingen en op het bereiken van jongeren middels onze schoolvoorstellingen. In het tweede halfjaar werden er mede door de aanstelling van een publiekswerker nieuwe initiatieven ontwikkeld.

Hierbij een overzicht van de activiteiten:

Theater in de klas

Toneelgroep Maastricht speelt al meer dan tien jaar klassenvoorstellingen in Limburg en België. Zo wordt een jong publiek, dat soms nog nooit in het theater is geweest, in staat gesteld op een laagdrempelige manier positief kennis te maken met toneel. Sinds 2017 worden deze klassenvoorstellingen ontwikkeld en geproduceerd in samenwerking met Het Laagland uit Sittard.

In 2018 speelde de *De Saaiste Schoolreis uit de geschiedenis van het universum* van huisschrijver Frans Pollux.

De voorstelling was aanleiding om met zo'n 3400 leerlingen van het VMBO, HAVO en VWO in gesprek te gaan over vragen als "Wat is de waarheid?", "Hoe werkt herinnering?" en "Wat is vriendschap?". In 2019 wordt de samenwerking met het Laagland voortgezet, en trekken beide gezelschappen met een nieuwe klassenvoorstelling door Limburg.

Qreatertocht

De Qreatertocht is een nieuwe activiteit voor middelbare scholen. Zes klassen van de Bernard Lievegoed School liepen door de Bordenhal om zelf hun eigen voorstelling in elkaar te zetten. Met behulp van opdrachten via door het gebouw geplaatste QR-codes en hun mobiele telefoons maakten de leerlingen op een laagdrempelige manier kennis met het vak theater maken. Ze kregen zo een overzicht van wat er allemaal komt kijken bij het maken van een productie en de beroepen die daarbij horen.

Audiodescriptie

Ism Stichting *Komt het zien!* werd de voorstelling *King Lear* voorzien van audiodescriptie. Audiodescriptie zorgt ervoor dat theatervoorstellingen toegankelijk gemaakt worden voor mensen met een visuele beperking. In samenspraak met *Komt het zien!* en na overleg met de Koninklijke Visio Limburg en de vereniging van slechtzienden en blinden in Belgisch Limburg zijn de voorstellingen in Zaandam en Den Haag toegankelijk gemaakt voor blinden en slechtzienden. Het contact met *Komt het zien!* en de Koninklijke Visio zal in de toekomst worden gecontinueerd.

Inleidingen in Theaters

Voor de grote zaal voorstellingen *La Superba* en *King Lear* werden dit jaar voor zo'n 6400 mensen inleidingen verzorgd. Het animo voor deze inleidingen was ongeveer gelijk aan de jaren ervoor, met een opkomst van ongeveer een derde van het totale bezoekersaantal per avond. De inleidingen voor *La Superba* werden gegeven door acteur Dries Vanhegen, die het publiek een kijkje in de keuken kon geven. De inleidingen van *King Lear* werden verzorgd door avonddramaturge Iris Matters. Door haar uitmuntende Shakespeare kennis kon zij als geen ander een duidelijke context scheppen voor het publiek alsmede antwoord geven op hun vragen over het stuk en Shakespeare.

Openbare repetities

Hoewel de repetities van Toneelgroep Maastricht in het verleden in principe altijd toegankelijk waren voor publiek, zijn de openbare repetities in 2018 duidelijker in de markt gezet. Door per voorstelling actief twee data te promoten waarop publiek langs kon komen, is het publiek ervoor sterk vergroten. Voor de openbare repetities van *Zwart Water* werd de repetitie daarnaast opgevolgd door een nagesprek met dramaturg Paul Slangen. De openbare repetities waren een goede aangelegenheid om met het publiek in gesprek te gaan, en om hen een kijkje achter de schermen te geven.

In 2019 zal deze opzet van structurele openbare repetities worden voortgezet, en zullen er middagen worden toegevoegd waarop specifieke doelgroepen (zoals studenten van theaterscholen en amateurverenigingen) kunnen komen kijken.

Video inleidingen

Naast de reguliere inleidingen, is dit jaar gestart met het maken van online-video inleidingen. Deze inleidingen laten zien welke artistieke keuzes zijn gemaakt bij de totstandkoming van de stukken. Doordat de theaters ze mee kunnen sturen in hun service mails, kan het publiek zich al thuis op de voorstelling voorbereiden. Daarnaast werden deze video's ingezet in klaslokalen ter voorbereiding van het voorstellingsbezoek. De video-inleidingen werden 5.292 bekeken en zullen ook in 2019 terugkomen als publiekswerkingsactiviteit.

Educatie voor scholen *King Lear*

King Lear was -vanwege zijn schrijver- een populaire voorstelling voor middelbare scholen. Om scholen in het gehele land te kunnen bedienen van een educatieaanbod, is een educatiepakket gemaakt en verspreid. Dit pakket bestond uit achtergrondinformatie over de voorstelling, en opdrachten die docenten in hun lessen konden gebruiken. Het educatiepakket werd in de klas aangevuld door de video inleiding.

Naast het verspreiden van (online) materiaal, werden ook activiteiten georganiseerd speciaal voor (middelbare) scholieren. Zo gaf acteur Dries Vanhegen een speciale inleiding aan een groep gymnasiasten in Den Haag, en gaf Iris Matters een inleiding over Shakespeare aan studenten van de dramaopleiding in Tilburg.

Voor de scholen in Maastricht is in samenwerking met het Theater aan het Vrijthof een speciaal educatieprogramma rondom de voorstellingen gemaakt. 275 leerlingen uit Maastricht kregen, verspreid over verschillende avonden, een kijkje achter de schermen van het theater. Ze gingen niet alleen in gesprek met de acteurs, maar ook met de techniek. Daarnaast ging regisseur Servé Hermans langs bij de Bernard Lievegoedschool om samen met leerlingen in een spelles een scène van *King Lear* te maken.

Jongerenpanel

Eind 2018 zijn we begonnen met het ontwikkelen van een plan voor het opzetten van een jongerenpanel. Dit gebeurde in samenspraak met de drama afdeling van Kumulus, en met jongeren uit de doelgroep. Het jongerenpanel gaat in 2019 van start.

In 2019 hopen we binnen onze publiekswerking meer drempels weg te kunnen halen bij nieuwe publieksgroepen, en verdieping te kunnen blijven bieden bij onze voorstellingen. We hopen dat onze publiekswerkingsactiviteiten kunnen helpen bij het trekken van een meer divers publiek.

Samenwerking met amateurverenigingen

Toneelgroep Maastricht verhoudt zich actief tot de rijke amateurtheatersector in Limburg. Dit doet ze door haar expertise beschikbaar te stellen aan amateurgezelschappen die daarom vragen. De bedoeling daarbij is dat medewerkers van Toneelgroep Maastricht een of twee keer een aantal uren met (leden van) het amateurgezelschap doorbrengen om het probleem dat zich voordoet bij de hoorns te vatten.

Om dit te illustreren maakt het bedrijf graag gebruik van de metafoor van de Wegenwacht van de ANWB: leden van het gezelschap komen langs om de motor weer aan de praat te krijgen, maar gaan nooit zelf achter het stuur zitten. Zo wordt er enerzijds geen verkeerde verwachting gecreëerd bij het amateurgezelschap en wordt er anderzijds bij Toneelgroep Maastricht de situatie vermeden teveel de regie over een situatie te nemen die niet tot de kerntaken van het eigen bedrijf behoort. Terwijl er wel concreet hulp geboden doordat er kennis en ervaring wordt uitgewisseld.

Om wat meer structuur in het contact met de amateurtheatersector aan te brengen, organiseert Toneelgroep Maastricht daarnaast met het Toneelhuis LFA vier bijeenkomsten per jaar voor leden van het LFA. Tijdens deze avonden wordt er aan de hand van telkens een ander thema kennis en ervaring uitgewisseld. Vanuit Toneelgroep Maastricht worden deze avonden doorgaans door dramaturg Paul Slangen verzorgd. In 2018 is er naast deze vier bijeenkomsten ook een avond met productie leider Frans Hendrickx georganiseerd om de amateurverenigingen inzicht te geven in het organiseren van het theater en alles wat daarmee samenhangt.

Deze centrale bijeenkomsten worden zowel door Toneelgroep Maastricht als Toneelhuis LFA als zeer waardevol ervaren. De intentie is naar elkaar uitgesproken om ze in de komende jaren te

continueren en met elkaar te onderzoeken hoe we van daaruit de samenwerking meer kunnen verdiepen. Daarvoor zal het contact vanuit Toneelgroep Maastricht met publiekswerker Liza Gloudemans worden versterkt, terwijl het LFA naast Chantal Boosten ook haar artistiek medewerker Kiki van Aubel en bestuurslid en regisseur Pieter Ritzen bij de gesprekken zal gaan betrekken.

Naast de bijeenkomsten van het LFA is Toneelgroep Maastricht in 2018 ingegaan op de vraag van de Maastrichtse Operettevereniging om met hen van gedachten te wisselen rondom de dreigende opheffing van deze met een zeer rijk verleden toebedachte vereniging. Door teruglopende leden- en publieksaantallen denkt de MOV na over mogelijke koerswijzigingen. In twee brainstormsessies heeft Toneelgroep Maastricht hen in aanwezigheid van zakelijk directeur Oscar Wibaut, artistiek leider Michel Sluysmans en dramaturg Paul Slangen proberen te steunen in deze denkoefening. Gezien de ernst van de situatie is dit gesprek nog niet afgerond.

Ook heeft het gezelschap een aantal keren hulp verleend bij het nadenken over regie-concepten en bij het analyseren van toneelteksten. Het hoogtepunt van 2018 was ongetwijfeld het in één avond ensceneren van een massale vechtpartij op scene voor de jubileumvoorstelling van amateurtheatervereniging Setovera uit Sevenum, in regie van Karen Buwalda. In een tot theater omgetoverde manege in het Noord-Limburgse dorp Kronenberg troffen medewerkers van Toneelgroep Maastricht ruim twintig enthousiaste toneelspelers van alle leeftijden op scene en nog eens zeker zoveel enthousiastelingen die de repetitie elke week voor hun plezier bijwoonden. Met enorme toewijding werd er gewerkt aan een knokpartij die de boel flink op stelten zou zetten. Het was een feest om te mogen maken. De berichten dat de ruim 350 toeschouwers per avond (!) tijdens de voorstellingenreeks ook van deze scene genoten hadden, gaf veel voldoening, omdat dit precies het doel is dat Toneelgroep Maastricht met haar bemoeienis met de amateursector nastreeft.

6. REFLECTIE OP TALENTONTWIKKELING

Talent Lab

TgM werkt met VIA ZUID samen aan talentontwikkeling binnen het project *Talent Lab*, waarvan in 2018 de 2de editie werd gerealiseerd. Jaarlijks worden steeds zeven jonge talenten, verdeeld over zoveel mogelijk verschillende disciplines, geselecteerd door VIA ZUID. Deze mensen krijgen de kans om zich met elkaar intensief te verdiepen in het creatieve proces, zowel van zichzelf als van de groep, en daarbij zichzelf en hun talent te verkennen. Doel is hen te stimuleren in de ontwikkeling van hun eigen kunstenaarschap: het is een gezamenlijk ontwikkeltraject en geen maaktraject. De podiumkunsten worden daarbij benaderd als een collectieve kunstvorm met sterke individuele componenten. Artistieke en zakelijke samenwerking vormt een belangrijk onderdeel van het leerproces. Binnen het project wordt uitgegaan van een multidisciplinaire aanpak. Talent Lab bestaat uit een aaneengesloten periode van één maand, meestal in de periode maart-april, waarin de geselecteerde talenten de Bordenhal bezetten: ze hebben zaal, repetitieruimtes en technische mogelijkheden van TgM tot hun beschikking. Ze krijgen productionele, technische, publicitaire ondersteuning en begeleiding van de medewerkers van TgM. Aan het eind van de maand zijn er twee presentaties voor publiek waarin de tijdens het proces behaalde resultaten en inzichten worden getoond en gedeeld. Talent Lab is een ontwikkeltraject en geen maaktraject. De nadruk ligt op het proces, de ontmoeting tussen de verschillende makers en niet op een voltooide voorstelling.

In 2018 namen de volgende jonge kunstenaars deel aan Talent Lab: Abel Enklaar (performance), Brendan Gijzen (pr, productie, film en fotografie), Mami Izumi (dans), Nienke Nillesen (klassiek zangeres), Sam Scheuermann (theatermaker), Petronella Torin (cello) en Sien Vanmaele (theatermaker).

Moën Saris

Onder artistieke begeleiding van Paul Slangen (dramaturg Toneelgroep Maastricht) en Saartje Hoogland (creatief producent VIA ZUID) werkte dit collectief een maand samen, van 26 maart tot 21 april 2018. Doel van Talent Lab is dat makers elkaar inspireren en zich aan elkaar kunnen spiegelen. In een unieke en speelse setting verdiepen ze zich intensief in elkaars kunstenaarschap. De veelbelovende talenten leren in deze discipline-overstijgende setting van elkaars methodes, technieken en werkwijze. Ze experimenteren samen om zo het eigen talent verder te verkennen en hun kunstenaarschap verder te ontwikkelen.

Doorstroming talent

Twee talent-kunstenaars uit de 1ste editie keerden stroomden in 2018 door om een bijdrage te leveren aan TgM-producties: Tim Scheffer zat als decorontwerper bij *King Lear*, en Marie van Vollenhoven werkte als videokunstenaar/live-tekenaar mee aan de voorstellingen *De vier Heemskinderen* en *Limburgse Kerst*. Scheffer resideert tevens tijdelijk in het decoratelier van Toneelgroep Maastricht: TgM biedt hem een plek om te werken en zichzelf verder te ontwikkelen in zijn kunstenaarschap.

Samenwerking Toneelacademie

Verder versterkte TgM in 2018 de banden met Toneelacademie Maastricht. *Zwart Water* was een samenwerking met de academie, waarin 6 studenten/net-afgestudeerden grote rollen speelden, en enkelen van hen zullen terugkeren in komende TgM-producties. Er waren 2 lange spelstages in samenwerking met Toneelacademie Maastricht: Kendrick Etmon speelde mee in

La Superba, Caro Derkx in *King Lear*. De net afgestudeerde acteur Bart Bijmens speelde een rol in de klassenvoorstelling en zal in 2019 terugkeren bij TgM. En de productie *Viva les Outlaws* was een co-productie met de Toneelacademie en ook het Conservatorium Maastricht.

Overigen

Bij de voorstelling *Emma* werkten wij nauw samen met gardedansvereniging de Waggelaere en Harmonie Harpe Davids. De leden van deze verenigingen speelden met veel enthousiasme mee: deelname aan een professionele theatervoorstelling was voor de meesten van hen een nieuwe leerrijke ervaring. Tevens werd voor deze productie een koor gevormd bestaande uit medewerkers van de fabriek: ook voor hen was deelname aan de voorstelling een bijzonder en verrijkende gebeurtenis.

Tot slot waren er binnen ons gezelschap 2 halfjaarstagiairs werkzaam op gebied van techniek. De afdeling productie werd tijdelijk ondersteund door een net afgestudeerd tourmanager. Het kantoorteam werd aangevuld met een jonge medewerker publiekswerking.

7. SAMENWERKINGSPARTNERS

- Ook dit jaar zijn conform plan de samenwerkingsverbanden met instellingen in de stad en regio gecontinueerd.
- De samenwerking met Theater aan het Vrijthof groeit per jaar. Het theater verzorgt de kaartverkoop van voorstellingen en is tevens huistheater voor wat betreft de première van de grote zaal voorstellingen, in 2018 *La Superba* en *King Lear*. In geval van *King Lear* heeft Theater aan het Vrijthof een actieve rol gespeeld in de totstandkoming van de voorstelling door zich als coproducent garant te stellen voor uitkoop van 10 voorstellingen in Maastricht. Zo maakte het het realiseren van deze productie mede mogelijk. TgM verzorgde op haar beurt de openingsavond van de hernieuwde zaal van Theater aan het Vrijthof samen met philharmonie zuidnederland. Theater aan het Vrijthof programmeert verder, wanneer dat mogelijk is, enkele voorstellingen in Theater de Bordenhal. In 2018 ging het om 3 producties die één of meerdere dagen speelden in de Bordenhal.
- De grote zaal voorstellingen werden dit jaar gemonteerd in Schouwburg De Domijnen in Sittard. Tevens waren Servé Hermans en Michel Sluysmans cultureel intendant bij De Domijnen: deze samenwerking startte reeds in 2017 en werd dit jaar voortgezet.
- De voorstelling *Emma* kwam tot stand door samenwerking met diverse coproductiepartners: Fonds voor sociale instellingen (FSI), IBA Parkstad, festival Cultura Nova en het bedrijf Emma Safety Shoes. Tevens werd deze productie ondersteund door Fonds voor Cultuurparticipatie, VSB Fonds en Prins Bernhard Cultuurfonds.
- De productie *Zwart Water* was een coproductie met Theater de Maaspoort te Venlo, en een samenwerking met Toneelacademie Maastricht. Tevens werd voor de realisatie op locatie nauw samengewerkt met Emmaus Feniks, locatie Tegelen. De voorstelling werd ter plaatse in het oude klooster opgevoerd. De productie werd tevens mede mogelijk gemaakt door incidentele subsidie van Provincie Limburg en Gemeente Venlo.
- De intensieve samenwerking met philharmonie zuidnederland leidde tot coproductie van vier voorstellingen: *Vastelaovendconcert 2018*, *De wereld van Schubert*, *Een Limburgse kerst* en *Servaes* (in het kader van Heiligdomsvaart Maastricht).

- De productie *Viva Les Outlaws* kwam tot stand door coproductie met Conservatorium Maastricht en Toneelacademie Maastricht.
- In samenwerking met Theater aan het Vrijthof en Toneelacademie Maastricht waren wij presentatieplek voor de festivals De Nederlandse Dansdagen en Musica Sacra en ook voor diverse presentaties van studenten van de Toneelacademie. Speciaal voor en met Musica Sacra werd de productie *De vier Heemskinderen* ontwikkeld. Met Toneelacademie Maastricht wordt een intensieve relatie onderhouden die focust op talentontwikkeling. Studenten van de Toneelacademie gebruikten ruimtes en faciliteiten van TgM voor repetities en presentaties.
- Met de band Rowwen Hèze werd de voorstelling *Drie Kier Alaaf* gecoproduceerd.
- In co-productie met het internationaal vermaarde Belgische gezelschap Ontroerend Goed ontstond de voorstelling *Loop Station* die in 2019 hernomen zal worden in Engeland.
- Samen met talentplatform Via Zuid werd het *Talent Lab* gerealiseerd en een productie van de jonge maker Celine Daemen gefaciliteerd. TgM bood Via Zuid ook een plek voor het realiseren van hun mini-festival Winter Nights waar alle residerende jonge makers zich aan het publiek presenteerden.
- Met jeugdtheatergezelschap Het Laagland realiseerde TgM de schoolvoorstelling *De saaiste schoolreis in de geschiedenis van het universum*. Tevens presenteerde Het Laagland een aantal keer één van hun voorstellingen in De Bordenhal aan de basisschooljeugd van Maastricht.
- Met NTGent werd samengewerkt op gebied van decorbouw, het realiseren van Theater in de Klas voor de Belgische markt en het detacheren van Belgische personeel.
- TgM nam deel aan Theater na de Dam.

8. SAMENSTELLING BESTUUR, DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT 2018

Het bestuur bestond in 2018 uit de heer Oscar Wibaut (algemeen directeur). Samen met artistiek leiders Servé Hermans en Michel Sluysmans vormde hij de directie van het gezelschap. Per 1 januari 2019 is de overstap gemaakt naar een nieuw tweehoofdig bestuursmodel met Servé Hermans en Michel Sluysmans als gezamenlijk bevoegd bestuurders. De heer Wibaut is vanaf die datum niet meer werkzaam bij Toneelgroep Maastricht. De Raad van Toezicht bestond in 2018 uit de volgende leden:

Odile Wolfs, voorzitter
(waarnemend burgemeester Gemeente Onderbanken)
Profiel: algemeen bestuurlijke ervaring / politiek
Datum in functie: 1 maart 2013
In maart 2017 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 maart 2021

Jacques Giesen, vice-voorzitter
(voormalig directeur Theater aan het Vrijthof en Toneelacademie Maastricht)
Nevenfuncties: Voorzitter bestuur Theatergroep Karmijnrood, Bestuursadviseur Kopermolen Vaals, voorzitter programmacommissie Musica Sacra Maastricht.
Profiel: algemeen bestuurlijke ervaring / artistieke inhoudelijk
Datum in functie: 1 januari 2012
In januari 2016 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 januari 2020

Gerald Janssen, lid
 (eigenaar Gerald Janssen HR Consultancy & Change Design)
 Profiel: personeel & organisatie
 Datum in functie: 1 januari 2012
 In 1 januari 2016 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 1 januari 2020

Sacha Oerlemans, lid
 (directeur marketing Q-Park)
 Nevenfuncties: Voorzitter VVD Lokaal Netwerk Maas & Geul, Voorzitter Stichting Fashion Maastricht
 Profiel: marketing
 Datum in functie: 25 augustus 2014
 In september 2018 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 25 augustus 2022

Jeroen Trienes, lid
 (creatieve directeur Goalo43)
 Profiel: ondernemerschap
 Datum in functie: 25 augustus 2014
 In september 2018 herkozen voor een periode van 4 jaar tot 25 augustus 2022

John Monsewije
 (voorzitter College van Bestuur Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg)
 Nevenfuncties: Voorzitter RvT Stichting Relim, Voorzitter RvT Vluchtelingenwerk Zuid-Nederland, Lid auditcommissie Vluchtelingenwerk Nederland
 Profiel: financieel
 Datum in functie: 21 september 2016
 Herkiesbaar voor periode van max. 4 jaar per: 21 september 2020

9. GOVERNANCE CODE CULTUUR

- De negen principes van de Governance Code Cultuur worden toegepast:
- Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur. Zij informeert de leden van de Raad van Toezicht over de code.
- Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust. In 2016 heeft reflectie plaatsgevonden op het huidige besturingsmodel met 1 algemeen directeur / bestuurder. In vervolg hierop heeft de directie eind 2017 in samenspraak met de Raad van Toezicht besloten dat er per uiterlijk 1 januari 2019 binnen de organisatie weer gewerkt zal worden met een tweehoofdige bestuursstructuur met een zakelijk en een artistiek directeur. Het jaar 2018 zal benut worden om hier naartoe te werken en keuzes te maken omtrent de personele invulling hiervan. Er zal wel gewerkt blijven worden middels het Raad-van-Toezicht-model.
- Het bestuur heeft alle bevoegdheden die niet door de wet of statuten aan andere organen zijn toegekend. De directie is belast met het dagdagelijkse bestuur van de instelling. Dit houdt in dat zij verantwoordelijk is voor de strategie en het beleid en voor de realisatie van de doelstellingen van het gezelschap. Tevens is de directie verantwoordelijk voor de naleving van alle wet- en regelgeving. Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.
- De directie vraagt goedkeuring aan de Raad van Toezicht voor de strategie en het bijbehorend financieel plan, het jaarplan met de bijbehorende begroting, het financieel jaarverslag en het aangaan of verbreken van duurzame belangrijke samenwerkingsverbanden. Tevens wordt

goedkeuring gevraagd voor leningen of aankoop van goederen boven de € 25.000,-, het aanvaarden van nevenfuncties (in verband met het vermijden van belangenverstrengeling) en de hoofdlijnen van het arbeidsvoorwaardenbeleid (conform CAO).

De Raad van Toezicht legt rechtspositie en bezoldiging van het bestuur vast. Hierbij wordt te allen tijde de wetnormering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in acht genomen.

- De Raad van Toezicht heeft de taak om toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken van het gezelschap. De Raad van Toezicht fungeert als klankbord voor de directie en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren. Hiertoe wordt jaarlijks een zelfevaluatie gehouden.
- De Raad van Toezicht heeft de bevoegdheid om leden van de directie te benoemen, te schorsen of te ontslaan, kan een accountant benoemen en heeft te allen tijde inzage in alle boeken en bescheiden.
- De Raad van Toezicht beoordeelt periodiek (minimaal 1x per jaar) het functioneren van de leden van de directie. Men tracht zoveel mogelijk deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid te waarborgen.

10. CODE CULTURELE DIVERSITEIT

In 2018 besloot de directie van Toneelgroep Maastricht om deel te nemen aan het stimuleringsprogramma Theater Inclusief. In 2017 hebben de 9 BIS-gezelschappen en de 13 standplaatstheaters, die jaarlijks bijeenkomen tijdens het Noordwijk Overleg, het initiatief genomen de podiumkunsten een betere representatie te laten zijn van de samenleving. Het vergroten van de etnisch/culturele diversiteit wat betreft publiek, programmering, partnerschappen en personeel vormde daarbij het vertrekpunt.

De eerste bijeenkomsten van Theater Inclusief draaiden om publiekswerking. Hoe kunnen theaters een inclusiever publiek bij de door hen geprogrammeerde voorstellingen betrekken? Vanuit dit project werkt Toneelgroep Maastricht samen met het Theater aan het Vrijthof en Parkstad Limburg theaters om een randprogramma te ontwikkelen rondom twee (door Theater Inclusief) gekozen voorstellingen.

Het plan is om in samenwerking met Parkstad Limburg Theaters en Theater aan het Vrijthof een programma op te stellen waarbij in eerste instantie contact zal worden gelegd met verenigingen met een cultureel/etnisch meer diverse achterban in Maastricht. In dialoog met de doelgroepen wordt bekeken wat ervoor nodig zou zijn om het voor hen interessant te maken om naar het theater te komen.

Daarnaast organiseerde Theater Inclusief ook een studiedag voor medewerkers P&O. Deze dag was vooral gericht op het bespreken van de manieren waarop meer inclusiviteit bereikt kan worden binnen het personeelsbestand. Belangrijk hierbij is bewustwording van ‘unconscious bias’: ofwel onbewust vooroordelen. Alle deelnemende gezelschappen volgen in 2019 met alle medewerkers een training op dit gebied. Door je bewust te zijn van uitsluitingsmechanisme kun je leren om meer breed te kijken en te denken. Voor wat betreft P&O werden er enkele doelstellingen geformuleerd op gebied van personeelswerving die in de toekomst toegepast gaan worden. Zoals bijvoorbeeld het schrijven van meer inclusieve vacatureteksten door bewust taalgebruik en toetsing aan potentiële doelgroep.

TgM wil benadrukken dat zij diversiteit breder ziet dan enkel de etnische discussie: het straatbeeld in Maastricht is nu eenmaal anders dan in Rotterdam en Den Haag. Diversiteit is in de ogen van TgM bijvoorbeeld ook het bereiken van nieuwe publieksgroepen in Noord-Limburg. Het toegankelijk maken van voorstellingen voor blinden (audiodescriptie), en niet-Nederlandstalige doelgroepen (boventiteling). Coproduceren met maatschappelijke instellingen om nieuw publiek te bereiken (*Emma*, *Zwart Water*). Een goede mix in programmering en partners vinden waardoor ook lagere inkomens worden bereikt, en verhalen uit de haarvaten van de samenleving niet-theaterbezoekers verleiden een kaartje te kopen (*Ich bau dir ein Schloss*).

11. WNT-NORM

De algemeen directeur was tot en met december van het verslagjaar fulltime in dienst. Zijn totale beloning bedroeg € 108.200,-. Dit bedrag bestaat uit loon, uitbetaald vakantiegeld, wettelijke sociale lasten en pensioenbijdrage. De leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd en ontvangen hiervoor geen enkele vergoeding. Hiermee blijft Toneelgroep Maastricht ruim beneden de WNT: wettelijke normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Maastricht, maart 2019,

Servé Hermans en Michel Sluysmans, algemeen directeuren